

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak **torek** in **petek**. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron za pol leta 4 krone, za četrt leta 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Jugoslovanski bratje.

Izletniki, ki so prisostvovali kronanju srbskega kralja, Petra I., so se vrnili domov, polni svete oduševljenosti za pobratimstvo vseh Jugoslovancev, prišli so v domovino z mogočnim žarom v prsih, ki ga je vzplamenila misel najožjega kulturnega zblizanja bratskih plemen, ki so iste krvi, iste misli, iste pramajke. Velika in lepa misel dušnega združenja jugoslovanskih bratov je prekrasen pojav v današnjih tužnih časih, je slavno znamenje, da vsa Jugoslavija od najsevernejših mej naših od Celovca in Drave doli do Soluna, zibelke bratov Cirila in Metoda, hoče združiti svoje duševne sile, da hoče uresničiti oni čut sorodstva, ki je tlel v bratskih srcih in je čakal samo ugodne prilike, da bruhne na dan.

Ta čas, ko se je pričela uresničevati ideja jugoslovanske vzajemnosti, je napočil o priliki kronanja Petra I. srbskim kraljem, tega v resnici narodnega kralja, vnuka slavnega Karadjordje, ki je pred stoletjem strl svojemu narodu sužnji jarem. Ded sedanjega kralja je razrušil turške okove, ki so vezali telo in duh srbskega naroda, današnji vladar srbski pa hoče ujediniti dušo jugoslovansko, dal je smer, po kateri naj korakamo v dosego sijajnih ciljev, ko se bomo združili vsi, kar nas je sinov skupne matere, na kulturnem polju.

Sami zase, osamljeni Slovenci, ne moremo doseči ničesar velikega; premalo nas je, nimamo samozvesti in nikakršne moralne opore, da bi se ustavili germanskemu navalu. Vedno silnejši je tok tujinstva, ki reže v naše meso, vedno večji je pritisk nemške sile, ki skuša porušiti slovenske narodne jezove, in naša borba je postala naravnost obupna. V boju za svoj narodni obstanek trošimo vse sile, za duševni procvit nam zmanj-

kuje moči. In v tej nevarni dobi nam prihaja na pomoč srbski brat, proži nam prijateljsko svojo roko, da nas okrepi in navduši za nadaljno borbo ter nam pomaga v zvezi z njim družno delovati na kulturnem polju.

Dobili smo zavest, da nismo sami, da stoji za nami brat po krvi in duhu, ki ljubeče gleda na naše stremljenje in nas skuša podpreti dejanjski, da nas ojači, da ne bomo malodušni in ne zavržemo orožja, posvečenega v stoletni borbi za narodni obstanek. Združenim bo lažji boj, zavest, da stoji za našimi ledji vsa sila jugoslovanska, nam da novega poguma. Mi vemo, da v naporih, kako naj ohranimo sami sebe, ne delamo samo zase, temveč da opravljamo sveto misijo kot predstraže jugoslovanske proti severnemu neprijatelju. Previdnost nas je poklicala na najbolj izpostavljena mesta, mi moramo biti silen zid, na katerem pade v prah sovražna moč. Čez naše narodne postojanke ne sme sovražni zajezd, nemški „Drang nach Osten“ ne sme prestopiti naših mej, germanska kopita ne smejo gaziti cvetočih livad jugoslovanskih.

S kraljem Petrom je dobila Srbija pravega narodnega vladarja, potomca najslavnejše jugoslovanske kraljeve hiše. Novi kralj hoče biti res prijatelj svojega ljudstva, da ga dvigne na prosvetnem in gospodarskem polju na ono visoko mesto, katero zasluži pošteno in plemeniti srbski narod. Peter je pokazal na I. jugoslovanski razstavi v Belgradu, kako resno mu je na tem, da se dvigne jugoslovanska umetnost. Pokazal je svoj blagi duh v predivni luči, nastopil je kot podpornik in zaščitnik vse jugoslovanske umetnosti.

V teh žalostnih časih nam je prišla velika tolažba in novo krepilo od bratskih src. Zasvetila se je luč sem od izhoda.

Belgrajski kraljevi dnevi.*

I.

Utisi, sveži, oživljajoči utisi so ono, kar je nam ubogim modernim ljudem tako prav potrebno. Oni so naši duši, katera trpi od zadnjih mladostnih let v topi vsakdanjosti, prijetno razvedrilo in krepilen balzam. Sami si nismo svesti, kako zelo zahteva naša duša novih utisov. Nikdar nisem te resnice tako prijetno in jasno čutil in spoznal kakor v dneh kronanja, v katerih sem se mudil v Belemgradu. Čudeč se in radosten sem sprejel tam v tem mi doslej neznanem miljeju sveže in nove utise.

Civilizirana severna Evropa se veseli svoje kulture v svesti si, da jo podarja južnim in orientalskim narodom, in v tem zadovoljstvu in ponosu, s katerim se družijo dokaj pomilovanja, da, preziranja, ne slutijo, kako krivi in napačni so njeni pojmi o marsičem tam doli, kako neosnovana in krivična je njena sodba.

Belgrad! Koliko misli vzbuja to ime! Belgrad, mesto ob zalivu Save v Donavo, ob vходу na Balkan, mesto, za kojega posest se je bilo s Turki toliko krvavih bojev, mesto, ki je še pred nekaj leti bilo pokorno Turčinom, mesto kraljevega umora, kratko in malo mesto, ki je tik pred durmi na pol Azijatskih balkanskih dežel. Toliko ve in zna Evropa o srbski stolici in iz tega sklepa svojo sodbo, in kako drugačno je vse to v istini!

Od treh strani obdano od široko razliti vodâ Save in Donave se vzdiguje mesto veličastno na dolgem ozkem hribu. Železniški most preko štiristo metrov široke Save je veže z ogrskim Zemunom.

Preteče si ležita še danes ti dve mesti nasproti. Po moderni električni železnici, kakoršne

LISTEK.

Izgubljena sreča.*

Spisal Iv. Vuk.

(Dalje.)

Gotovo pričakuješ, čenjena čitateljica, da Milica hudo zboli, da se Stanislav pokesa svoje naglice in prihiti k bolniški postelji nje, kateri je njegova nagla sodba izvalila toliko zolza in jo položila na bolniško posteljo. Ona pa od veselja, da je Stanislav zopet pri njej, ozdravi, ali pa da ona umrje in on jako žaluje za njo.

Vendar to so reči, ki se dogajajo navadno v romanih, da občinstvo bolj seže po njih. Nikakor se pa kaj takega ni dogodilo tukaj, ampak je vse povzeto iz resničnega življenja.

Precej časa je že poteklo, odkar je Stanislav odšel. Spremembe, katere povzroči zob časa so enkrat večje, enkrat manjše. Tam, kjer se godi naša povest, se ni ravno kaj posebnega spremenilo. Nekoliko krstov je bilo, starejši so bili vsi, katerih ni pokosila smrt. In ti spe mirno spanje na polju mrtvih.

Od onega usodepolnega večera na angeljsko nedeljo Milica ni bila več tako vesela in živahna kakor prej. Lice ji je obledelo, a to jo je delalo še lepšo. Kakor čez noč, bi lahko rekel, razcvetela se je Milica, kakor roža vrtnica. Iz oči ji je

lesketal nek čuden sijaj, ki je vžigal povsod, kamor so padale njegove iskre. Ker je bila premožna in edini otrok, so se jeli kmalu oglašati snubači od vseh strani. Vendar brez uspeha. Dvaindvajsetletna Milica je odklonila vsakega snubača, da je oče začuden majal z glavo.

Bilo je neko popoldne. Milica je mirno pospravljala po hiši, potem hitela v vrt. V roke je vzela pisemce:

— Pridem, moje vse, je stalo v njem. — Dovolj dolgo sva trpela. Oprosti! Oh, kako je plalo Milici srce.

Pismo je bilo od Stanislava.

Starši Stanislavovi so vedeli, da se rada vidita Milica in Stanislav in niso se temu upirali. Tudi oče Milice ni imel nič zoper to. — Razumen je, naj se pa vzameta, djal je večkrat sam pri sebi. Slivarja sta pa poznala deklico in sta bila vesela. Pridne in skrbne sinahe je vsak vesel. O razporu Stanislava z Milico sta šele zvedela za nekaj časa, in to šele po klepetanju Urške, ki se je posmehovala ubogemu dekletu.

Milica pa je svojemu očetu takoj povedala vse.

— Pa ga pusti in pozabi, djal je oče. — Saj jih je še več.

Pozabiti, ko bi se dalo? Pa kar je vtisnjeno globoko v srce, ne iztrga nobena sila.

Stanislavovi materi se je smilila deklica,

ko jo je videla tiho in blede. Enkrat sta bili sami in to priliko je porabila.

— Milica povej mi, kaj ti je. Ali si bolna?

— Bolna? Oh ne, popolnoma sem zdrava, se je nasmehnila Milica.

— Zakaj si pa tako žalostna?

— Saj nisem. Še prav vesela sem.

Slivarjevka je sprevidela, da se hoče dekletu potajiti.

— Milica saj vem, kaj je. Povej mi odkrito, kaj sta imela s Stanislavom?!

Dekle se ni moglo več premagovati. Ovila se je starki krog vratu in se zjokala na njenih prsih. Povedala ji je vse.

— Vse bo bolje, Milica, nič ne plakaj. Stanislavu piševe! tolažila je jokajočo revo ter ji brisala solze.

— In res. Mati je pisala Stanislavu, razjasnila mu vse, opravičevala njo, ga grajala, zakaj muči po nedolžnem ubogo siroto.

— Pridi kmalu domov, stalo je proti koncu pisma, — in potolaži Milico, drugače bo izjokala oči. Jaz je ne morem videti več take. In vsega si kriv le ti. Zakaj si jo pustil samo. Bolje bi premislil celo styar in sprevidel bi, da je krivda na tvoji strani. Več se pogovorimo, ko prideš.

Tvoja mati.

* Po neljubi pomoti je bil v zadnji petkovi številki premenjen naslov našega listka. Bilo je le nadaljevanje prejšnje povesti. (Konec prihodnjic.)

nima niti Dunaj, dospeš s kolodvora v mesto, ki se je za bližajoče slavnosti odelo v praznično obleko. Od vseh hiš vise srbske trobojnice, izza vseh oken okusne srbske preproge ali pa male zastave z monogramom kralja Petra, v vseh ulicah so postavljeni s cveticami okrašeni slavoloki, se vijejo od kandelabra do kandelabra venci in girlande s hrastovega listja; v vseh izložbah so razstavljene kraljeve in njegove rodbine slike in kipi, po cestah ponujajo kolporterji kolajne s kraljevo sliko, svečanostne izdaje listov, koračnico kralja Petra, njegovo in njegovih prednikov slike itd. Po logih in travnikih krog Beligrada se blišče beli vojaški šotori, ker mesto samo ne more sprejeti vsega vojaštva, ki je poklicano iz vse dežele, da se udeleži kraljeve slavnosti. Po cestah se že drvi pestra množica, kakoršna se našemu očesu v domovini nikdar ne nudi. Iz vseh srbskih pokrajin je prihitelo prebivalstvo; makedonski Staro-Srbi, pravi orjaki v belih nošah, z visokimi kučmami, rdečimi pasovi, izza katerih se blišče ročaji in konci samokresov in handžarov. Srbi v tesnih temnih oblekah, ki kažejo že sledove turškega kroja, srbske žene in deklice v najrazličnejših raznobojnih nošah, ki so vse prekrasne, a ni ena ni drugi enaka, vsaka ima svojo posebnost. Te ženske noše, so tako krasnih in pestrih barv, da jih je mogoče edino le slikati a nikdar popisati. Vse nosijo v laseh srebrne, da, tudi zlate peneze, in med njimi tudi dragocene stare komade. Večina tega denarja je še stari od rodu do rodu podedovani plen iz turških bojev. A niso se zbrali samo kralja Petra podaniki, tudi iz drugih sosednjih dežel jih je mnogo prišlo. Črnogorci, Hrvatje, hrvatski Srbi, Bolgari, Valahi in slednjič tudi Madžari. Ni možno opisati, kako krasno je videti vse te narodne noše, a pred vsem srbske. Ravno v narodni noši leži mnogo narodne moči; narodna noša je eno najkrepkejših jamstev za ohranjenje narodnosti, in vrlo je obžalovati, da naše slovenske narodne noše skoro ni več. Ravno ob naših obmejnih krajih bi bil to faktor, s katerim bi bilo resno računati. — V vseh ulicah je polno vojaštva, kojega uniforme, posebno častniške, so mnogo okusnejše od naših.

S to pestro množico kontrastira fini beligradski, po najnovejši pariški modi oblečeni svet. In vsa ta tako različna množica se pomiče po mestu, v katerem je evropsko bitje orijentalno že davno premagalo, kajti Beligrad je vseskozi moderno mesto. Široke, svetle ceste, nasadi in vrtovi mu podajajo prijazno, vabljivo lice. Neprijetno se občuti, da je mesto deloma še slabo tlakovano in da mu še nedostaja ugodnih hotelov in restavracij. Temu pa je krivo to, da so večinoma last Armencev in Madžarov, ki ljudstvo na umazan način izrabljajo. Ti so tudi edini antipatični sloji belgradskega prebivalstva. Pa tudi Nemce, „Švabe“, Srb silno sovraži, ker ve, kaka nevarnost preti njegovim severnim bratom od teh ljutih nasprotnikov. Pa da se vrnemo k prejšnjemu, mi je še omeniti, da je „Grand hotel“ tako fin kakor prvi hoteli naših velikih mest, in poleg tega — last not least — najceneji. Mesto ima izborna električno razsvetljavo in je v tem oziru na boljšem od marsikakega „evropskega“ velikega mesta.

Krasna je lega srbske stolice. Iz vseh ulic in trgov — kakor omenjeno, leži mesto na hribu — se ti odpre pogled na vodne gladine Save in Donave, in za temi se razprostirajo širne nepregledne ravni: dobrave, šume in ledine. Proti jugu pa se vzdigujejo prvi — še nizki — balkanski hribovi in za njimi se razprostira tajinstveni svet, svet neprestanih bojev, svet pravljic in balad, svet kraljeviča Marka; tam doli nekje leži krajina, koje ime zveni tužno v uho vsakemu Srbu: Kosovo polje. Da, historičen svet je to, a tudi Beligrad sam je historičen, da, on je eno najznamenitejših mest v svetovni in posebno v naši jugoslovanski zgodovini.

* Prihajamo nekoliko post festum s tem essayem, a boljše pozneje kot pa nikoli.

Interpelacija

poslanca dr. Ivana Dečka in tovarišev na njega ekselenco g. grofa Clary in Aldringen, c. kr. namestnika, zaradi naprave klanjčine na Lavi ob železnici Celje-Velenje.

Vsled našega predloga št. 240 zadevajočega napravo kanala v km 1'980 železnice Celje-Velenje na Lavi pri Celju je visoki deželni zbor s sklepom od 12. novembra 1903 naročil deželnemu odboru, da posveti napravi tega kanala svojo popolno pozornost in skrbi za to, da se v predlogu slikana neugodnost mnogokratne preplave v vasi Lava kolikor najprej odpravi.

Pri Lavi se je namreč železniška proga visoko nasula, tako da je ista velikanski jez, ki pri velikih vodah vodovje Ložnice ustavlja, ker so ložniški most in kanali pod železnico mnogo preozki. — Vsa zastavljena voda teče po širokem grabnu, iz katerega so pri gradbi železnice jemali material, proti Lavi. — V Lavi moral se je za občinsko cesto, katera je sedaj okrajna cesta postala, čez železnico napraviti velik nasip, dolga in visoka klanjčina, v katero se je napravil za odtok vode kanal, širok 0'60 m. — Vaščani so sicer pri politični obhodni komisiji zaradi odtoka vode odločno zahtevali, da se ta kanal napravi najmanj 6 m širok. — Kakor trdijo vaščani, se jim je to tudi obljubilo. — Pri sestavi dotičnega zapisnika morala se je pa zgoditi osodepolna pismena pomota, kajti kanal se ni napravil, kakor so zahtevali 6 m širok, ampak le 0.60 m.

Nasledki tega ozkega kanala, katerih so se vaščani na Lavi že od naprave bali, nastopili so prav kmalu. — Kakor hitro Ložnica zaradi preozkega mosta in preozkih kanalov ne more odtekati, drvi vsa voda proti temu kanalu pri klanjčini, kjer jo ta ozki kanal zastavlja, vsled česar voda vas Lavo popolnoma preplavi; hiše, hlevi, njive, travniki in vrti pridejo do metra visoko pod vodo. — Posestniki morajo svojo živino spraviti k sosedu, ki je toliko srečen, da je del njegovega posestva nekoliko višji in se ne poplavi; sami morajo pa zapustiti svoja stanovanja, ali pa se umakniti na dile.

Ker nastopi voda navadno nenadoma, uniči jim v shrambah in kletih njihove pridelke in hrano ali jih vsaj temeljito pokvari, stanovanja pa tako temeljito premoči, da se cele mesece ne posuše, zlasti ako voda nastopi v jeseni.

Da so taka vlažna stanovanja nezdrava in naravnost življenju nevarna, pač ni treba razlagati. — In take povodnji pridejo čez ubogo vas redoma vsako leto, in sicer ne po enkrat, ampak redno spomladi in jeseni po dva do trikrat.

Na opetovane pritožbe občine okolice celjske je c. kr. namestništvo že v letu 1901 dalo preiskovati ter je z dopisom od 17. oktobra 1901 št. 37.015 c. kr. železniškemu ministrstvu poročalo, da je zahteva občine, naj se ta kanal razširi, opravičena ter je predlagalo, da se mesto sedanjega kanala, širokega 0'60 m napravi 10 m širok most. C. kr. železniško ministrstvo je sicer z ukazom od 17. julija 1904 št. 26.021 c. kr. državnemu železniškemu ravnateljstvu v Beljaku, — katero sedaj vodi upravo lokalne železnice Celje-Slov. gradec — zaukazalo, naj izvrši potrebne preiskave, poroča o tem in izdela hidrotehnični načrt in istega predloži kolikor mogoče najbolj naglo.

Deželni odbor ne poroča nič, ali je v tej zadevi v smislu deželnega zbora, kateri mu je naročil, naj ta nedostatek kolikor najprej odpravi, sploh kaj storil. — Pa tudi c. kr. državno železniško ravnateljstvo v Beljaku ni izvršilo ukaza c. kr. železniškega ministrstva.

Vaščani na Lavi so torej v velikem strahu pričakovali, da nastopi zopet deževna doba; kajti vedeli so prav dobro, da bo zopet Lava hudo preplavljena.

Prejeli smo ravnokar iz Celja sledeči telegram:

„Vas Lava za cel meter v vodi, ljudje se s čolni vozijo“.

Stroški za napravo tako razširjenega mosta nikakor ne bi bili ogromni, znašali bi k večem 4—5000 K, torej znašali bi toliko, da je škoda, katera se vaščanom povzroča, v vsakem posameznem slučaju povodnji večja.

Vaščani prosijo torej nujno pomoč, in mora se zahtevati, da vlada to zadevo z resnobo v delo vzame in vendar enkrat Lavo te nevolje reši.

Stavimo torej vprašanje:

1. Zakaj c. kr. državno železniško ravnateljstvo v Beljaku ni izvršilo dobljenega ukaza?

2. Kedaj bode c. kr. vlada to tako nujno potrebno napravo izvršila?

V Gradcu, dne 11. oktobra 1904.

Podpisali vsi slovenski dež. poslanci.

Gospodarsko združništvo.

(Konec.)

III. Konsumna društva so zadrage, katere preskrbujejo svoje ude z kolonijalnim blagom, to je z onim blagom, katero prodajajo trgovci v raznih trgovinah. Udje dobijo v konsumnem društvu svoje potrebščine mnogo ceneje, ker je konsumno društvo ne le prosto obrtnega davka, ampak isto obrača ves velik dobiček, katerega vtakne trgovec v žep, svojim članom v prid. Konsumna društva morejo le uspevati v krajih, kjer ni le dovolj za vodstvo istih zmožnih ljudi, ampak kjer so tudi udje toliko izobraženi, da sami kontrolirajo vodstvo, to je v mestih in krajih, kjer so tovarne, rudokopi itd. Tudi na Slovenskem, v prvi vrsti na Kranjskem, so se ustanavljali konsumni društvi proti trgovcem največ iz strankarskih ozirov in so večinoma iz zgoraj namenjenih vzrokov, kakor tudi radi tega, da so nastavljeni poslovodje in trgovski pomočniki izrabljali nevednost vodstva in udov v svoj prid, žalostno propadla. Koliko tisočakov so že vsled te nevarne špekulacije izgubili slovenski kmetje in koliko narodnega kapitala je šlo v izgubo! Na Spodnjem Štajerskem se je ustanovilo 12 konsumnih društev in sicer v Leskovcu (leta 1900), v Marenbergu (1899), v Šmartnu na Paki (1899), v Oplotnici (1900), na Rečici (1900), v Frankolovem (1898), v Laškem (1899), v Vitanju (1899), v Št. Jurju ob južni železnici (1899), v Konjicah (1900), pri Sv. Emi (1899) in v Braslovčah (1901); izmed teh sta konsumni društvi v Leskovcu in Sv. Emi v zadnjih zdihljajih in le konsumno društvo v Frankolovem še deluje, če se ni isto izročilo trgovine nekemu trgovcu, kakor se je govorilo. Krasno delujeta na Spodnjem Štajerskem delavski konsumni društvi v Mariboru in Trbovljah, katerih udje ne le zelo ceno kupujejo svoje potrebščine, ampak eden del čistega dobička služi za namene socijalnodemokratske stranke. Največje konsumno društvo v Avstriji je uradniško konsumno društvo na Dunaju z okroglo 30.000 člani in več prodajalnici. Mogočno razvita so konsumna društva na Angleškem in Saksonskem, katera imajo lastne tovarne, parnike, velika posestva, največjo prodajalno za čaj itd., katera mnogo pripomorejo k temu, da ogromni milijoni, katere sicer zasluži par kapitalistov od tovarn, veleposestev itd. pridejo v korist širši masi, kakor delavcem, kmetom, malim obrtnikom in malim trgovcem ter uradnikom. Pri nas bi kazalo ustanoviti v Mariboru, kjer ni slovenskih trgovin, konsumno društvo, katero bi moralo sijajno prospevati, če se pomisli, da se je v mestu Mariboru samemu naštel nad 4000 Slovencev, če se še poleg tega pomisli, da bi zavodi, kakor semenišče, bogoslovje, zavod šolskih sester, dijaška kuhinja itd., kateri so v slovenskih rokah, mogli vzdrževati več slovenskih trgovin. Poleg tega bi pa po primerni agitaciji za društvo vsled tega, ker bi vse potrebščine mnogo ceneje prodajalo, ko drugi trgovci, rastlo število udov v mestu in okolici od dne do dne ter bi to društvo postalo mogočen steber v naši gospodarski organizaciji.

IV. Nobena izmed navedenih zadrug bi ne mogla izvršiti sama za se svoje naloge in zato je potrebno, da se zadrage ene dežele ali posamezne narodnosti združijo v zvezo zadrug. Mnoge zadrage imajo več vlog, kakor posojil, te rabijo zvezo, da pri nji naložijo preostali denar; druge imajo premalo vlog, tem daje zveza potrebni denar; namen zveze je v prvi vrsti izenačenje denarja in podelitev obratnega kapitala posameznim zadrugam proti primerni varnosti. Drugi važni in od leta 1903, odkar se je sprejel revizijski zakon, najvažnejši posel zvez je skrbeti za povzdigo združništva s tem, da dajejo posameznim zadrugam navodila v posameznih slučajih, posredujejo v davčnih in administracijskih zadevah, prodajajo za svoje zadrage-članice pridelke in kupujejo za iste vse kmetijske potrebščine, da vršijo svojo nalogo kot deželne zadrage, katerih člani so posamezne zadrage v okrajih. Združništvo se je šele od one dobe začelo razvijati, odkar poslujejo zveze zadrug. Hočemo si nekaj takih zvez ogledati.

1. Na Slovenskem najstarejša in najvažnejša zveza zadrug je „Zveza slovenskih posojilnic v Celju“, kateri pripada nad 100 posojilnic na Štajerskem, Kranjskem, Goriškem in Koroškem. Ona izvršuje revizijo pri svojih članicah-zadrugah in izenačenje denarja. Približno isti delokrog, a manj članic, ima „Centralna posojilnica“ v Krškem.

2. „Zadružna zveza“ in „Gospodarska zveza“. Ta zveza, začetkom „Gospodarska zveza“ imenovana, je ustanovljena za celo slovensko ozemlje ter združuje pod svojim okriljem konsumna društva, kmetijske zadruge in mlekarne, Rafajznovke in Schultze-Delitzscheve posojilnice. Do sedaj še ne uživa ta zveza na Štajerskem, Goriškem in Koroškem splošnega zaupanja, ker je v začetku svojega delovanja snovala v prvi vrsti konsumna društva, katera pa so v kljub umetnemu vzdrževanju od strani „Gospodarske zveze“ večinoma propadla; razven tega pa se je spuščala v začetku svojega delovanja v nepošteno konkurenco s kmetijsko družbo kranjsko. Vendar pa so njeni voditelji uvideli svojo nesmiselnost početja, so celo zvezo reorganizirali in sicer so ustanovili „Zadružno zvezo“ kot centralno blagajno in ji priključili revizijski posel in „Gospodarsko zvezo“ za blagovni promet. Na zadnjem občnem zboru se je ta zveza postavila na popolnoma gospodarsko stališče in si je postavila kot svoj cilj doseči na gospodarskem polju zedinjeno Slovenijo. Ista sedaj pridno ustanavlja mlekarne, se peča z idejo ustanovitve obrtnih zadrug in morala bo več let z uspehi delovati, da zadobi zaupanje na Slovenskem.

Na Goriškem se je pred kratkim ustanovila „Goriška zveza“, o katere delovanju pa ni nič slišati.

3. „Zveza štajerskih kmetijskih zadrug“ ima 236 članov, izmed teh 200 Rafajznovk, med njimi vse slovenske, 9 zadrug za rejo živine, bikorejsko zadrugo v Središču (ostale bikorejske zadruge so podrejene deželni odboru), pet mlekar, 4 kletarske zadruge v Št. Ilju v Slov. goricah, Ptuj, Mariboru in Ormožu, 9 kmetijskih zadrug in sicer v Slivnici, Cvenu, Središču, Žalcu (skladišče za hmelj), v Braslovčah (agrarna zadruga z 7 udi, o katere delovanju ni nič znano), v Žalcu (kmet. zadruga za Spodnje Štajersko), v Ivanjcih, Središču in v Križovcih pri Ljutomeru, nadalje 8 kmetijskih družb in društev, med njimi c. kr. kmetijska družba štajerska. Denarni promet nad šest milijonov kron v l. 1903. priča o delovanju te zveze, razen tega narašča od leta do leta blagovni promet in je znašal v l. 1903. pol milijona kron; zveza ima nadalje izkoriščevalnico za sadje, veliko klet v Gradcu, v kateri ima veliko zalogo štajerskih vin od svojih zadrug in iste prodaja. Zadruga je izposlovala, da posamezne zadruge prodajajo svoje potrebščine, kakor žito vojaškim oskrbovališčem ter vino deželnim zavodom in sicer bolnišnicam, hiralnicam ter norišnici. V povzdigo živinoreje je preskrbela sejme, spojene z premovanjem, za muricodolsko in pingavsko pasmo goveje živine. Zveza je sklenila v zadnji seji nakupovati sadje, isto prešati ter v obče prevzeti razpečevanje sadnega mošta; zveza se pripravlja tudi na ustanovitev velikega skladišča v Gradcu. Izmed avstrijskih zvez kmetijskih zadrug je štajerska zveza ena izmed najbolj uspešno delujočih zvez.

4. Razun omenjenih zvez imamo še v Avstriji deželne zveze in sicer na Češkem (češko in nemško), v Šleziji (češko in nemško), v Bukovini (nemško in rusinsko), na Moravskem (nemško), na Koroškem (nemško), na Tirolskem in Vorarlberškem, nadalje zadružno-centralno blagajno na Nižje Avstrijskem in deželni odbor kot zadružna centralna blagajna na Gornje Avstrijskem. Posebej še imamo državno zvezo posojilnic po sistemu Schultze-Delitzsch na Dunaju.

V. Vse zveze, razun „Zveze slovenskih posojilnic v Celju“ in „Centralne posojilnice“ v Krškem in deželni odbori, so člani splošne zveze gospodarskih zadrug za Avstrijo na Dunaju. Ista je centrala za 3908 Rafajznovih posojilnic, od katerih jih odpade na Nižje Avstrijsko 520 nemških, na Gornje Avstrijsko 213 nemških, Solnograško 41 nemških, Češko 732 čeških ter 473 nemških, Moravsko 325 čeških ter 238 nemških, Šlezijo 91 nemških, 46 poljskih in 30 čeških, Štajersko 236 nemških in 7 slovenskih, Koroško

130 nemških, Tirolsko 233 nemških, Vorarlberško 64 nemških, Kranjsko, Goriško in Primorsko 167 slovenskih, Galicijo 267 poljskih, Bukovino 44 nemških ter 61 rusinskih; centrala pa tudi za okrog 500 kmetijskih zadrug in društev. Ta splošna zveza ima zastopati in varovati interese zadrug proti oblastim, skrbeti za razvoj in napredek cellega zadružništva v Avstriji, revidirati zveze zadrug ter posredovati pri nakupu in prodaji.

V zadnjih petih letih je z ustanovitvijo deželnih zvez in državne zveze postalo zadružništvo že pomenljiva gospodarska moč in želeli je, da se začne tudi na Slovenskem večje zanimanje za to prevažno gospodarsko reformo, da zlasti mladina, katera hoče enkrat med narodom delovati, študira teoretično in praktično delovanje v zadrugah, ker le tedaj, če bomo naš narod gospodarsko ojačili, ga bomo iztrgali iz tujčevih spon. Na gospodarskem polju nas čaka veliko dela, na delo tedaj, da nas ne bodo naši nasprotniki prehiteli!

Celjske in štaj. novice.

— **Vprašanje c. kr. ravnateljstvu državnih železnic v Beljaku.** Jeli slavnemu ravnateljstvu znano, da izstopa neki gospod Lenko, ki je pri celjskem nemškem mlinu nekak ravnatelj, iz velenjskega vlaka, kadar ta obstoji pred distančnim signalom v Gaberjih, in si na ta način krajša pot do nemškega mlina, akoravno je strogo prepovedano med vožnjo vlak zapuščati, tudi ako isti obstoji? Ali imajo Nemci morda svoje posebne postave, ali pa se morda vlak včasih celo radi tega ustavlja samo za trenutek pri signalu, da si zamore gori imenovani gospod krajšati pot? Primorani smo smatrati to za resnico, ako v doglednem času ne sprejmemo pojasnila od slavnega ravnateljstva.

— **Dramatična šola v Celju.** V sredo zvečer se ni mogel vršiti pouk, ker je bil g. R. Salmič v zadnjem hipu po nujnih opravkih zadržan ter ni mogel tega naznaniti zlasti onim vrlim gospodičnam in gospodom, ki so došli iz Žalca. Prihodnji pouk se vrši v soboto zvečer ob 8. uri. Prosimo v imenu „Pevskega društva“, naj omenjena gospoda oprostijo zadnjo neprijetno zamudo. Zaeno apeliramo na rodoljubje vseh narodnih dam in gospodov, naj se udeležijo dramatične šole. Gledališke predstave v Celju so prevažen faktor v naši prosvetni in politični organizaciji, ker pričajo glasno in jasno o napredku slovenskega življa v mestu ter bude in goje narodno zavest ter narodni ponos.

— **„Celjski Sokol“** je določil za telovadbo v zimskem času naslednje ure; 1. Redna telovadba članov: torek in sobota od pol 9. ure. 2. Telovadba starejših bratov: torek in petek od 6.—7. ure. 3. Telovadba vaditeljev: torek, četrtek, sobota od pol 8. do pol 9. ure. 4. Telovadba gojencev: nedelja od 2. do 3. ure popoldne. „Celjski Sokol“ ustrezajoč raznim željam, je vpeljal zopet telovadbo starejših bratov „Sokolov“ in je s tem podal vsakomu priložnost udeleževati se telovadbe. Opozorjamo tedaj posebno starejše brate, da se priglase v čim večjem številu, vse člane pa pozivljamo k rednemu in točnemu obisku. Po tem sporedu se prične telovaditi prihodnji teden. „Na zdar!“

• Odbor „Celjskega Sokola“.

— **„Celjska žaba“ in Velenjska železnica.** Ni davno, kar smo poročali o dogodku, ki se je pripetil med slovenskimi potniki in sprevožnikom na Velenjski železnici. Povedali smo tudi, da je nepravilno postopal sprevožnik. C. kr. ravnateljstvo v Beljaku je celo zadevo tudi v tem smislu rešilo in dotičnemu sprevožniku tudi zaukazalo, pravilnejše postopati in s slovenskimi potniki občeovati slovenski. Človek bi mislil, da je s tem stvar pri kraju. Toda ne! Celjska „vahtarca“ še nima miru, ogreva in premlevala celo zadevo še enkrat v dolgih besedah v „uvodnem članku“ svoje zadnje številke. Pri tem pa laže in zavija, kar ji duša nese, samo da bi slovenske potnike očrnila. Vnebovpjoča krivica se ji po njenem mnenju zdi, ako se v kupejih savinske železnice slovenski govori in da ravnateljstvo državnih železnic sprevožnikom zapoveduje: s slov. potniki občeovati v slovenskem jeziku. Vsak, ki ima le količkaj pameti še, mora pripoznati, da je popolnoma

naravno, ako zahtevajo slovenski potniki na železnici, ki teče izključno le po slovenskih tleh, da je sprevedno osebje zmožno slovenskega jezika. Celjskim nemčurjem kaj takega seveda ne gre in ne sme iti v glavo, ker vedno golče, da je Spodnji Štajer nemški.

— **Zopet poglavje o ravnatelju Proftu.** Minoli teden je umrl v Bočni g. Dedič, ki je bil lani sedmošolec na tukajšnji gimnaziji, a v jeseni radi bolezni ni mogel študij nadaljevati. Več slovenskih kolegov se je hotelo popeljati k pogrebu in s tem zadostiti naravni in sveti dolžnosti kolegialitete in pijetete. A ravnatelj Proft jim je to kruto zabranil. Spominjamo se, da je pred nekaj leti preminul v Skalah g. Jan in ravnatelj Končnik ni le dovolil slovenskim gimnazijcem sploh, da so se peljali k pogrebu, ampak je tudi določil profesorja g. Kardinarja kot zastopnika profesorskega kolegija. Gospod Klemen! Ali res mislite, da smete segati v svoji mržnji celo preko groba in odreči čin pijetete svojemu učencu samo zato, ker je Slovenec? Vi, ki trpite, da nemški dijaki osmega razreda, v kojem poučujete, nosijo pred vašimi očmi verižico v frankfurtarskih barvah! Gospod Klemen, poskrbeli bomo, da se izve vsak tak slučaj na pristojnem mestu; ne bomo prej mirovali, predno se razmere ne zboljšajo, ali pa jo odkuriš z dolgim nosom tja, odkoder si prišel.

— **Čistega dobička** je dal nedeljski društveni večer v „Skalni kleti“, ki ga je priredilo „Slovensko delavsko podporno društvo“, 30 kron. Ta svota se je določila za društveno zastavo, da bo čimprej zaplapolala nad svojimi prijatelji. Naj slovenska požrtvovalnost pospeši pot do tega lepega cilja!

— **„Slovensko delavsko podporno društvo v Celju“** priredi v soboto, dne 22. oktobra t. l. zabavni večer v društvenih prostorih. Vsi člani in prijatelji našega društva se najprijazneje vabijo.

Odbor.

— **Na Martinovo nedeljo**, t. j. 13. oktobra priredi „Slovensko delavsko podporno društvo“ veselico s petjem itd. v spodnjih prostorih „Narodnega doma“ v Celju. Obširnejši spored te veselice sledi v eni prihodnjih števil „Domovine“.

Odbor.

— **Povodenj** je zadnje deževne dni zopet zaklicala Celjanom svoj „Memento“. Izstopila je Savinja in njeni celjski potoki, travnik glazi je poplavlila voda in tam stoječi panoptik in menažerija sta prišla v obupen položaj, ker je bila spremenjena vsa okolica v umazano jezero. Sredi se nahajajoče lastnike so reševali s čolni. V nižje ležeče stanovanja po mestu je udarila voda. Zdaj je za enkrat vsaka nevarnost pri kraju.

— **V rudokop g. pl. Mašeka v Zabukovcu**, udrla je voda, tako da se je moralo delo v premogokopu začasno ustaviti.

— **Pozne lastovke.** Zadnji ponedeljek smo videli na celjskem „Narodnem domu“ trumo lastovk, ki so menda priletele iz severnih krajev in tukaj počivale na zračnem potu v solčni južni svet.

— **Za brv čez Savinjo pri Grenadirju ter za brv čez Voglajno pri kemični tovarni** dovolil je deželni odbor podpore 1320 K.

— **Celjski arestantje** so imenitni gospodje; kadar ti takole proti sedmi uri zvečer „in corpore“ marširajo v svoja varna bivališča, takrat se jim mora pošten davkoplačevalec pazno in skrbno umakniti iz pešpota v cestno blato, za katerega se dobro skrbi, da ga ne zmanjka prenašlo. Če se pa morebiti kdo boji, da bi arestantje rentočili pri snaženju svojih „škarp“, se temu lahko odpomore: snaženje „škarp“ naj bo prvo jutranje delo paznikov!

— **Pri prevozu Velenjske železnice čez glavno cesto v Gaberjih** bi se bila zadnjič kmalu zgodila velika nesreča. Ker se tu namreč zapornice navadno mnogo prezgodaj pred vlakom zapro in se tudi po vlaku predolgo ne vzdignejo, se vsak voznik boji stati in čakati; torej gleda, da še uide skozi zapornice, ko se te že zapirajo. Tako je tudi pred kratkim nek voznik hotel uiti, toda bilo je že prepozno in južna zapornica je prišla zadnji del voza za ročice. Ker je bil voz v diru, se je zapornica odlomila in zgodila bi se bila lahko še večja nesreča, ker bi lahko pri tem katerega ubilo. Prav umestno bi

pač bilo, da bi državna železnica tu postavila čuvaja, kadar prihaja vlak, ali pa, da bi se zapornice točno zapirale kakor je predpisano: 5 minut pred vlakom in se po vlaku takoj zopet odprle, da bi vozniki ne čakali predolgo. Promet je na tej cesti vedno jako živahen in pripetila se bo enkrat nesreča; ta slučaj ni prvi in gotovo tudi ne zadnji.

— **Terezija Vrečer, kje si?** je zadnjič vprašala „Posojilnica v Celju“ v našem listu, ker je c. kr. finančna prokuratura hotela polastiti se posojilnične vložne knjižice v znesku 124'62 K, kakor da bi spadala knjižica v zapuščino neke Terezije Vrečer, ki je v starosti 76 let umrla leta 1902 na Teharjih. Posojilnica v Celju je dobro čutila, da ni res, da bi spadala ta knjižica kdaj v tisto zapuščino. Ker je nevarnost bila že prav velika, da bi se knjižica amortizovala, ni samo dvakrat pred sodnijo po načelniku dr. Jos. Sernec-u ugovarjala, da mora biti to neka druga vložiteljica, ampak je, kakor naši častiti bralci vedo, v zadnjem listu pozvala vse, ki so imena Terezija Vrečer, naj se oglasi tista, ki je lastnica te knjižice. Z največjim zadovoljstvom poročamo danes, da je ta poziv v „Domovini“ imel uspeh. — Danes se je oglašila neka mlada ženska z imenom Terezija Vrečer v pisarni načelnika g. dr. Jos. Sernec-a, pokazala svojo knjižico št. 5415, glasečo se prej na K 124'62 in zdaj že na več, katere je že skozi mnogo let nanosila skup kot svoj pičlo prišteden zaslužek. Pred c. kr. okrožnim sodiščem, kjer so sicer vsled pomislekov celjske „Posojilnice“ že odklonili amortizacijo, so z zadovoljstvom si vse izpisali iz knjižice prave Terezije Vrečer. Ta je končno prav pomirjena šla domov s svojo knjižico ter se lepo zahvalila načelniku, da je „Posojilnica“ tako lepo čuvala njen denar in pa da se ji ni nič računilo, tudi ne za izdane koleke, kajti „Posojilnica“ vedno čuva in skrbi za svoje vložnike. Djala je: „No, zdaj bom pa že brez skrbi imela v „Celjski Posojilnici“. — Opozorjamo, da je še ena knjižica glaseča se na Terezijo Vrečer pri „Južnoštajerski hranilnici“ št. 2088 na 411'07 gld., ki je sedaj več vredna ko 1000 K, katero hoče tudi c. kr. finančna prokuratura vzeti v zapuščino umrle starke Terezije Vrečer na Teharjih. — **Povabi se tudi tukaj prava Terezija Vrečer,** naj pride s svojo knjižico št. 2088, da se ji ne bo zgodila škoda.

— **Kako kradejo in poneverjujejo v Nemeih.** Naši Nemci še vedno krasijo o nemški „Treue in Ehrlichkeit“. Treba torej, da se jim vedno pod nos vtaknejo posebni lepi slučajji, ki kažejo kaki faloti se nahajajo med Nemci. Evo novi slučajji: Firma S. Taussig na Dunaju je propala s pasivi 3.000.000 kron. Viktor Taussig se je ustrelil, Oto Taussig je pa popihal ter baže odnesel seboj en milijon. — Franc Draschbil, kanciljski oficijal avstr. muzej za umetniško zgodovino je poneveril 26.381 kron ter pobegnil v Ameriko. — Celjska „vahta“, kje si? Zapoje vendar himno o „deutsche Treue“!

— **Volilci Sv. Kristofa** se opozorijo na občinske volitve, ki se vrše prihodnji četrtek, dne 20. vinotoka t. l. Mislim, da so še vsem v živem spominu zadnji dogodki na Laškem; zato se z gnjusom odvrnite od takih vam sovražnih spak! Le poštenih slovenskih mož se držite in volite složno, da bodo v občini zastopani možje razumni in iz vseh vasi obsežne občine. Pazite na zapeljivce in varujte naše nedolžno ljudstvo pred njimi. Kakor ni vse zlato, kar se sveti, tako tudi ni vsak pošten Slovenec, ki slovenski govori. Le glejte, s kom občuje in boste videli, kdo da je! Kdor se k Nemcu štuli, ta gotovo v njegov rog tuli! Zavedni možje slovenski! Pridite vsi in pokličite druge k udeležbi, potem bo naša občina dobila novo, slovensko lice, v kateri ne bodo več nemčurski „gospodje“ „solo“ peli in vi jim ne boste več njih umazanih pet lizali! Torej na svidenje v četrtek!

— **Iz Gornjega grada.** Tužno so doneli zvonovi po zeleni Zadrebški dolini naznanjajoč, da je zamrlo mlado življenje, preminolo mlado bitje, v katerega so stavili vsi, ki so ga poznali nade, da bode čvrst bojevnik v blagor svojcev in mile domovine. Kruta smrt ga je iztrgala iz naročja onih, ki so pokojnika ljubili, mladeniča vnetega za vse dobro in pravo. Anton Dedič, bivši osmošolec celjske gimnazije je umrl! V tem,

ko je študiral zadnje leto na gimnaziji in se pripravljaj za maturo, vrgla ga je jetika na bolniško posteljo ter umorila. Dne 1. t. m. je izdihnil blagi rajnik svojo dušo. Zaplakali so starši, zaplakal je vsak njegovih znancev. Dragi pokojnik je bil edini še ostali sin nadučitelja g. Dediča v Bočni pri Gornjem gradu. Pogreb rajnika je bil priča njegove priljubljenosti. Vsa Gornjesavinjska dolina je bila zastopana. Pevsko društvo gornjegrajsko, pomnoženo z nekaterimi člani „Kamniške lire“, je zapelo ginljivo dve žalostinki.

— **K dopisu iz Rajhenburga,** katerega smo priobčili v zadnjem listu, so došle nam sledeče opombe. Krme in otave, pravi dopisnik, da je dosti, da pa se ne da prodati, ker je izvoz prepovedan; domači kupovalci pa da se posmehujejo ponudnikom, da je ne morejo vzeti. — Ta dopis potrjuje rek, da je nevednost najdražja stvar v deželi. Vlada je izvoz krme prepovedala, ker se je doma, seveda ne v Rajhenburgu, ampak na širnem Avstroogrskem, več potrebuje, kakor je je naša država pridelala. Da kmet mnogokrat ne ve, kje in kam se pridelek dobro proda, je razumljivo. Da bi pa trgovci v Rajhenburgu in okolici ne kupovali krme, temu se moramo čuditi, ker trgovci bi vendar morali vedeti, kako se krma išče po drugih deželah, tako da se celo vlada trudi poizvedeti, kje se dobi krma. Po vseh večjih krajih, v Celju, Ljubljani, Zagrebu, — da imenujemo najbližje — išče se krma in plačuje po 7—8 kron meterski cent. Vojaštvo razglašuje dobavo krme po vseh bolj razširjenih časnikih, tudi slovenskih, pa v Rajhenburgu tega ne vedo! V Avstriji primanjkuje živinske krme posebno po severnih deželah, Češki, Moravski in Galiciji. Ministrstvo je namenilo tamošnjim kmetovalcem v pomoč za nakup krme poldugi milijon kron in zdaj je že na razpolago pol milijona kron v isti namen. Ako Rajhenburžani porabijo priliko, lahko napeljejo precej denarja za krmo v svoj kraj. Ako domači kupčevalci one okolice res nočejo posredovati med domačimi lastniki krme in stanovniki drugih dežel, kjer ni krme, bodo pač drugi pokupili rajhenburško seno in otavo ter napravili pri tem lep dobiček. — Kako potrebna so pač kmetovalska društva, ki razumejo svojo nalogo! Sicer je pričakovati, da bodo Rajhenburžani krmo ravno tako v denar spravili, kakor so — jabolka.

— **Ponikva ob južni železnici.** Skrajno mučen utis na vso slovensko javnost je napravilo, da je šmarski okraj izkazal pri zadnjih deželno-zbojskih volitvah skoro polovico protinarodnih „Štajerčevskih“ glasov, dasiravno je ta okraj po narodnosti eden izmed najbolj čisto slovenskih. Ravno tako mučno in žalostno je, da je velika narodna občina ponkovska v tem okraju izkazala skrajno neznatno število glasov oddanih za kandidata slovenske narodne stranke dr. Ploja. Pred kratkim se je v dopisu našega lista očitalo gosp. policijskemu svetniku Podgoršek, da je on glavni krivec v ti za slovenski narod sramotni prikazni, ker je ob letošnjih volitvah in tudi ob volitvah v državni zbor tamošnje prebivalstvo naščuval k strastnemu odporu zoper kandidata slovenske narodne stranke, dr. Ploja in delal pod pretvezo naprednjaštva za neslogo ter priporočal kandidata g. Zdolška p. d. Kristana, kar je moglo slovenski stvari le škodovati. Gospoda Podgoršek in Zdolšek sta vposlala popravke, kateri so se lojalno prijavili. Vendar pa dobivamo nova obširna poročila, katera o zadevi zadnjih volitev vkljub priobčenim popravkom izražajo zlasti glede vplivanja g. Podgorška na izid volitev nova očitavanja. Ker ne maramo prepira netiti, ne prijavimo poslanih nam dopisov, dasiravno so zelo značilni za naravnost anarhične narodne razmere. Nočemo iskati krivcev, ampak izražamo le nujno željo, da bi pri prihodnjih prilikah šmarski okraj in tudi Ponikva izkazala skupnost z ostalim slovenstvom na Štajerskem. Na komur je ležeče, da se to zgodi, naj na to deluje.

— **Poslanec Kočevar zaradi regulacije Pesnice.** V zadnjem koncu Pesnice se je regulacijsko delo že dokončalo in voda tamkaj dobro odteka. Tem večjo škodo pa dela Pesnica v onem delu, kjer še ni uravnana, ker zdaj proti izlivu voda naglo odteka in trga ob še ne uravnanih kosih obrežij rodovitno zemljo ter oškoduje lastnike tja mejecih zemljišč, zlasti v občinah Oslu-

šovci in Cvetkovci. Poslanec g. Kočevar je v ti zadevi stavil v sedanjem zasedanju deželnega zbora na deželni odbor od vseh slov. poslancev podpisano interpelacijo, s katero poganja nadaljevanje počete regulacije Pesnice v 7. in 8. oddelku, tako da bi se naj dovršila regulacija še letošnjo zimo do železniškega mosta pri Možgancih. Želimo, da bi interpelacije tudi imele uspeh, kajti kmetovalcem povzročena škoda je skrajno velika.

— **Uničujte „giftno krote!“** Slavno uredništvo! Večkrat je citati v Vašem listu, kako štacunarji, mitničarji itd. razširjajo „giftno krote“ — ter usiljujejo odjemalcem in popotnikom ta list. Proti takemu postopanju bi se dalo na ta način delati, da bi se vsak tak slučaj sodnji, oziroma orožnikom naznanil, kateri so po zakonu zavezani, take slučaje poizvedeti in sodnji naznaniti. Ako bi dotični štacunar ali mitničar zavoljo tega pregreška parkrat kašo pihal, mu bi veselje do „giftne krote“ poslo. V smislu § 23. tiskovnega zakona se tiskovine ne smejo deliti in ljudem usiljevati. Ko bi bilo to v javnosti splošno znano, bi se „giftna krote“ mnogo manj čitala, kakor se sedaj. — Ta dopis smo prejeli od prijatelja našega lista ter priporočamo vsem čitateljem, naj poskusijo s tem receptom zaudati „giftno krote“.

— **Iz Radince pri Radgoni.** Sveta jeza zgrabi vsakega zavednega Slovenca in zavedno Slovenko, kolikorkrat zagleda na radinskem poštnem poslopju, ki stoji vendar na slovenski zemlji, samo nemški napis. Kako dolgo bo še treba čakati, da dobimo tudi mi dvojezični napis?

— **Pri Sv. Jurju ob Ščavnici** priredi prostovoljno gasilno društvo v nedeljo, dne 16. oktobra t. l. plesni venček. Začetek ob 3. uri popoldne. Gostilna: g. J. Kreft. — K mnogobrojni udeležbi vabi vljudno odbor.

— **Zemlja se je udrila** v torek dopoldan nad progo pri Sv. Lovrencu ob Dravi. Proga je zasuta in je bila deloma tudi preplavljena. Železniški tir je voda tupatam izpodjedla. Proga krog Sv. Lovrenca je sploh že od nekdanj vedno v nevarnosti in ne more se nikakor odpustiti upravi c. kr. južne železnice, da je ta del tako zanemarjen. Se pač povsod pozna njen „Sparsystem“.

— **Ruše.** Kdor pozna hišo našega velezaslužnega gosp. dr. Goriškega in imovito, pošteno gostilno g. Alojzija Mule-ta, temu skipi vsa kri v glavo, če čita članek v „Mariborčanki“ štev. 121: „Maria-Raster Allerlei“, kojega je neko tele skvasilo. Ti nesramni nemški in nemčurski naduteži si še dovolijo beležiti: „Unser Maria Rast“. Počaj budalo in oglej si zadnje volitve! Upal ti bo pogum kvasiti laži. Ruška inteligenca je narodna in to peče tvojo črno vest! Pred 30. leti je bil ruški občinski zastop seveda še v nemčurskih rokah in takrat je vladala tukaj pravcata, hrastova tihota, samo le našim narodnim društvom se imamo zahvaliti za razvoj in napredek ruški! „Ubi bene, ibi patria.“ tako si misliš privandranec in s teboj nemčur-domačin, to pa samo do časa, da se popolno naše ljudstvo zave gesla: „Svoji k svojim“. Doma na svoji zemlji in v svoji hiši bomo govorili svoj slovenski jezik, ne glede na ničlo, ki se izzivano čuti! Upam pa, da Bog dá našim ošabnim nasprotnikom pamet, ali takrat bodo imeli božji angelji več posl. kakor orožniki.

Ogorčan.

— **Maribor.** Dne 4. in 5. t. m. so obhajali v Mariboru 10letnico mature sledeči slovenski gg. učitelji: Brumen Anton, nadučitelj v Čadramu, Fras Janez, učitelj v Št. Vidu pri Ptuj, Koropec Ivan, učitelj v Šoštanju, Kocmut Rudolf, učitelj pri Sv. Barbari v Haložah, Kvac Ivan, nadučitelj pri Sv. Martinu v Rožni dolini, Lovrec Josip, nadučitelj v Majšpergu, Karničnik Hinko, učitelj na Polzeli, Pušenjak Ivan, šol. vodja v Šmihelu nad Mozirjem, Skrbinšek Ognjeslav šol. vodja v Planinci pri Mariboru in Vrečer Rajko, učitelj v Žalcu. V bratski slogi in prijateljski ljubezni vzbujali smo si vesele in žalostne spomine; le prehitro so nam potekle vesele urice v mestu starih spominov in treba je bilo misliti na odhod. Kakor smo se dogovorili, čez 5 let na svidenje!

— **Na graški univerzi** je bilo v letnem tečaju 1506 slušateljev. Med temi je bilo bogoslovcev 99, rednih 94, izvanrednih 5. Juristov je bilo 756, rednih 693, izvanrednih 39 in hospitantinj 24. Medincev je bilo 209, rednih 159

(med temi 4 redne slušateljice), izvanrednih 49 in 1 hospitantinja. Filozofov je bilo 397, 250 rednih slušateljev, 6 rednih slušateljic, 74 izvanrednih slušateljev, 38 izvanrednih slušateljic in 29 hospitantinj. Farmaceutov je bilo 45.

Deželni zbor štajerski.

V seji dne 11. t. m. je poslanec Žičkar utemeljeval predlog o ureditvi obrežij reke Sotle. Predlaga, da naj pospešijo pogajanja s hrvaško vlado o tej pereči zadevi. Predlog se odstopi deželnemu kulturnemu odseku. Posl. Rokitsky utemeljuje predlog o pospeševanju kmetijskih gozdov. Isti poslanec utemeljuje predlog, da naj deželni odbor posreduje pri vladi za nov zakon o kmetijskih žganjarnicah, ki naj se ločijo od tovarniškega izdelovanja žganja. Deželni zbor odobri predlog poslanca dr. Hrašovca, da se dovoli občinam Gradišča v ptujskem sodnem okraju 120 %, Grušboje v konjiškem sodnem okraju 270 % in Gruškovec v ptujskem sodnem okraju 130 % občinska doklada. Poslanec dr. Jurtela in tovariši predlagajo, da naj dá dežela slovenskim dijaškim kuhinjam v Celju, Ptuj in Mariboru deželno podporo. Poslanec dr. Dečko in tovariši interpellirajo zaradi zgradbe kanala med Celjem in Velenjem. Poslanec Rokitsky zahteva, da naj se v novem brambovskem zakonu opusti zadnja orožna vaja in naj se orožne vaje vrše, ko ni žetve.

V seji dne 12. t. m. je utemeljeval posl. Rokitsky predlog, naj se spremeni brambeni zakon, kot sledi: Od vlade se zahteva, da določi orožne vaje deželnih brambovcev na 14 dni, orožne vaje v 11. in 12. službenem letu naj se opuste popolnoma, ubogim družinam vpoklicanih rezervistov in deželnih brambovcev naj se izplača primerna podpora, novincem in k orožnim vajam došlim naj se povrnejo potni stroški, za vojake-poljedelce naj se upelje dopust za čas žetve, edini družinski sin, ako oče ni več za delo, naj se vojaščine oprosti popolnoma, po dveletni službi naj se vojaki pošljejo na dopust, in naj se skrbi, da ne bodo vsi kmečki sinovi zaeno služili, dijakom po gimnazijah, realkah, obrtnih in trgovskih šolah naj se tudi tedaj dovoli pravica do enoletnega prostovoljstva, ako so bili potrjeni pred končanjem svojih študij, naj se omogoči, da se kontrolni sodi opuste. Predlog navaja še več manj važnih želj.

Posl. dr. Schacherl utemeljuje predlog, da se vpelje bolniško zavarovanje tudi za poljedelske in gozdne delavce, služabnike in prometne uradnike. Predlog se odda gospodarskemu odseku.

Predlog Rokitskyjev, da se spremeni zakon glede osebnega dohodninskega davka se odda finančnemu odseku.

Predlog posl. Vošnjaka, naj se ustanovi v Šoštanju hiralnica, se odda finančnemu odseku.

Posl. Ornig predlaga, naj se uvedejo poizvedovanja, koliko okrajnih cest se namerava v prihodnjih 10-tih letih preložiti ali na novo izpeljati, in naj se določi navadna podpora za to. Se odda finančnemu odseku.

Posl. dr. Hrašovec predlaga, naj se občinama Oplotnica in Prebovje dovoli 130 % ob. doklad.

Poslanec dr. Hofmann-Wellenhof stavi predlog, naj se zgradi nova železniška proga Gleisdorf-Hartberg.

V seji dne 13. t. m. je deželni odbornik Fr. Robič odgovarjal na interpelacijo Reseljevo, zakaj se ne prepuste mesta kancelistov pri bolnišnicah in hiralnicah dežel. pomožn. uradnikom, lajavlja, da deželni zbor pooblašča deželni odbor, da se ustanove kancelijska mesta na večjih zadnjih te vrste.

Posl. Gerlitz utemeljuje predlog, da se zmanjšajo stroški za vzdrževanje cest na Štajerskem; odda se finančnemu odseku.

Poslanec dr. Dečko utemeljuje predlog, da se prišteje okrajna cesta Višnja ves-Vitanje v okrajih Celje in Konjice okrajnim cestam prve vrste, ker je po nji velik promet, in so združeni s tem znatni stroški.

Posl. Hagenhofer utemeljuje predloge, da se upeljejo premije za služinčad; se odda gospodarskemu odseku. — Posl. vitez Zahony utemeljuje predlog glede ubožnih naprav ter izjavlja, da sta v deželi potrebni dve novi hiralnici, ki bi veljali 650.000 gld.; se odda gospodarskemu odseku.

Druge slovenske novice.

— **Vesela vest za slovenske umetnike.** Ker so jugoslovanski umetniki, ki so se udeležili razstave v Belgradu, odbili poziv bosanske vlade, da se udeležijo razstave v Sarajevu, so sklenili belgrajski trgovci, da kupijo vsa umetniška dela na jugoslovanski razstavi. To jih bo stalo gotovo več stotisoč kron. Narodna požrtvovalnost belgrajskih trgovcev zasluži vse občudovanje.

— **Obrtna šola na Rakovniku pri Ljubljani.** Ker pogosto prihajajo na vodstvo salezijanskega zavoda vprašanja glede rokodelstva, sklenilo je v dogovoru z dež. in mestno šolsko oblastjo začeti v zavodu v prihodnjem mesecu tečaj obrtne šole za one dečke, ki so dokončali ljudsko šolo in imajo 14 let. Vodstvo bi sicer želelo izučiti gojence v delavnicah na Rakovniku, ali ker tega ne more, dokler mu sotrudniki ne pomagajo, da se dovrši nameravani zavod, se je vodstvo pogodilo z različnimi boljšimi tvrdkami v mestu, da jim pošlje gojence v delo, od 7—12 dopoldne in od 1 do pol 6. popoldne. Vodstvo se bo kolikor možno pri tvrdkahanimalo, kako se gojenci obnašajo, ter skrbelo, da bodo pod dobrim nadzorstvom. Novi vajenci se sprejemajo tekom oktobra. Šola začne z novembrom. Pogoje pojasnjuje ustno ali pismeno: Vodstvo salezijanskega zavoda na Rakovniku pri Ljubljani.

— **Odbor sadne razstave v Radovljici** naznanja vsem onim, ki žele kupiti večje ali manjše množine lepega in cenene sadya, naj pridejo v razstavo sami in si izbere vrste. Naroče ga lahko ali direktno pri razstavljalcu ali pa po posredovanju odbora.

— **„Štinkmülerski“ potnik** se je v Postojni predstavil pri tvrdki A. D., ki ga je pa z besedami: za vaš mlin se ne interesiramo — z Bogom! — odslovila. Poparjen jo je možiček kolovratil k drugemu trgovcu K., a ker je videl, da tudi tam ne bo iz njegove moke nič kruha, zatekel se je k zvižaci in se je hotel ob enem nad trgovcem A. D. maščevati s tem, da se je trgovcu K. lagal, da je A. D. pri katerem je ravno dobil brco, njegov zvest odjemalec. Toda g. „štinkmülerski“ potnik, kakor ti „štinkmüle“ sama, zapomnita si, da dobila v Postojni še vse drugačne brce, ako si bodeta predrznila, še nadalje vsiljevati svojo smrdljivo blago. Iz te moke ne bo nič kruha! Sploh pa je skrajna nesramnost tega nemčurskega podjetja, da si le upa s svojim blagom na popolnoma slovenska tla. Slovenci — kjer se še kedaj ta zgaga prikaže — ven z njo! — ven — ven — ven kakor hitro mogoče!

— **Slovenska ljudska šola v Trstu.** Upravno sodišče je 7. t. m. rešilo pritožbo, ki jo je 116 v Trstu bivaajočih Slovencev vložilo proti odloku naučnega ministrstva iz leta 1902. Naučno ministrstvo je namreč odločilo, da tržaška občina ni dolžna, ustanoviti slovenske ljudske šole v mestu. Upravno sodišče pa je v petek po večurnem posvetovanju razveljavilo odlok naučnega ministrstva, ker je po zakonu neutemeljen. Upravno sodišče se namreč sklicuje na § 59 tudi za Trst veljavnega ljudskošolskega zakona, ki določa, da se morajo povsod ustanoviti šole, koder je uro na okoli po petletnem povprečnem računu vsaj 40 šole obveznih otrok. Ako je torej v Trstu v okrožju ene ure toliko slovenskih otrok, mora tržaška mestna občina ustanoviti slovensko šolo. — Na trnjevi poti do narodne šole v Trstu so tržaški Slovenci dosegli s tem največ s posredovanjem neutrudljivega narodnega voditelja dr. Gregorina velik uspeh; vendar je več kakor gotovo, da bode laška občina v Trstu skušala preprečiti ustanovitev slovenske šole.

— **Novi tržaški namestnik** princ Hohenlohe pride v Trst okoli 15.—20. t. m.

— **Velikanska povodenj.** Na Jesenicah ob Savi je mejni potok Bregana vsled nalivov 10. in 11. t. m. naredil nad stotisoč kron škode večinoma na hrvaški, deloma na kranjski strani. Lovska hiša Gabrovica je zasuta, osem oseb rodbine Skutnik je ubitih. Potok Gradna je v Samoboru istotako povzročil ogromno škodo.

— **V „Narodnem domu“ v Trstu** se je otvoril nov, krasen hotel „Balkan“, združen s kavarno. Vsem slovenskim potnikom, ki pridejo v Trst, priporočamo najtoplejše to novo narodno podjetje.

Dopisi.

Iz Trbovelj. Po zadnjih deželnozborskih volitvah se zaganjajo tukajšnji socialni demokratje, ali bolje rečeno, propali kandidat Mlakar, neprestano v osebe, katere niso volile njega, temveč narodnega kandidata g. Roša. Že v predzadnji številki „Rdečega praporja“ javka in toži o velikih krivicah, katere so se baje godile socialnim demokratom pri volitvah, pri tem pa popolnoma pozabi, kaka sredstva so sami rabili, da bi jim bila zmaga tembolj gotova.

Slučajno nam je prišla danes zopet številka brezpomembnega „Rdečega praporja“ v roke, v kateri smo čitali pod naslovom „iz Trbovelj“ take budalosti, kakršne zamore skrpiti le umirovljeni mežnar!

„Gospod pisatelj“, zakaj niste ostali pri vaši mežnarski obrti, za katero imate gotovo več talenta, kakor za pisateljsko. Koliko bolj bi koristili sebi, ako bi črnilo in papir porabili za pismene naloge, kakor za ostudne napade, katere pošiljate v vaš strankarski list.

Seveda grize vas, grize, da delavci že sami spoznavajo brezpomembnost vaše osebe, vas trumoma zapuščajo ter se upisujejo v novo ustanovljeno „Pazniško in delavsko podporno društvo“, katero se je ustanovilo šele pred štirimi tedni, a šteje že sedaj čez 500 udov. Da je novo društvo dobro organizovano, spoznali ste lahko pri zadnjih volitvah, pri katerih so vsi novi društveniki volili ne vas, temveč g. Roša. Le pripoznajte, da Vam teče voda v grlo in da se bliža čas, ko bodo Trboveljčani klicali za vami: „Šel je po svetu, Bog ve kam...“

Poljčane. Novih zaslug za našo šolo si je iztekel naš vrli nadučitelj. Največ se moramo zahvaliti pač njemu, da se je naša šola izza časa brezvladja tako opomogla. Samoobsebi pa se razume, da mu je bilo mogoče storiti toliko le na ta način, ker sta naklonjena šoli pri nas ljudstvo in inteligenca. Da je temu res tako, razvidimo pač najlažje iz darov, ki so jih darovali za novo telovadišče sledeči gospodje. Po 10 K sta darovala gospod Ivanuš in gosp. Suppanz. Po 5 K so darovali gg. Baumann, Cilenšek, Grundner Ant. in Grund And. Hartner, Haas, Kaučič, Neuss, Sima, in Schweltz. Po 4 K sta darovala gg. Gener in Knaflič. Po 3 K so darovali gg. uradniki juž. žel. in Maharič. Po 2 K so darovali gg. Deteček, Francelj, Hauptmann, Jager, Kappel, Kugler, Permoser in Vouk. Po 1 K pa so darovali gg. Brnder, Deteček, Gajšek, Jelinek Mantz, Senegačnik in Sterk. Skupaj tneje 107 K. Vrlim darovalcem, ki so poklonili v namen šole tako lepo svotico kron, izrekamo tem potem najsrčnejšo zahvalo. Posebno hvalo pa smo še dolžni našemu vrlemu nadučitelju, ki je to lepo svotico kron sam nabral, oskrbel potreben material in delavce ter vodil neumorno vse delo do konca. Hvala mu torej še enkrat. Le vedno tako vrlo za šolo in s šolo za narod, dom in carja!

Iz Ptuja. Slavni mestni zastop v Ptuj se vedno bolj odlikuje. Odkar je začel izhajati „Slovenski Štajerc“, se gospodu Ornigu in njegovim podrepnikom slaba godi. List prinaša v vsakej številki zanimivosti iz Ornigovega javnega poslovanja, ki so podprti s takimi fakti in dokazi, da Ornigu sape zmanjkuje. Najhujše je pa to, da ne mara iskati sodnega zadoščenja, ker list izhaja na Kranjskem in je torej potrjen drugim sodnikom in porotnikom, kakor so mariborski in celjski. To pa Ornigove živce silno razburja in vznemirja; peče in skeli ga, ker gospod urednik Ivan Križman, prejšni zaupnik in intimni prijatelj Ornigov sedaj na veliki zvon obeša neke čudne dogodke in reči, katere bi Ornig najrajše zakopal v dnu zemlje.

Toda gospod urednik „Slovenskega Štajerca“ ima svoje tehtne fakte in dokaze v rokah. Ornigu ne preostaje drugega, kakor lepo tiho biti in se delati kakor ptič noj.

Toda v teh hudih stiskah in težavah mu priskočijo na pomoč slavni mestni očetje, med njimi dva sodna pristava in en odvetnik; ti se zbero za zeleno mizo dne 1. oktobra 1904 in sklenejo hudo poprano resolucijo, ki se glasi, da bi bilo „pod častjo“ g. očke Orniga, če bi „Slovenskega Štajerca“ in „Slovenski Narod“ tožil. Bum, bum, bum! Mi pa pravimo k tej imenitnej resoluciji sledeče: Ljubi očka Ornig! saj ni treba tožiti! Kdo bi pa bil tako neusmiljen in krvoločen,

da bi svojega prejšnjega zaupnika, zaveznika in prijatelja tožil? To bi bila grda lastnost, to bi bilo kruto maščevanje! Maščevalnosti, hudobije, škodaželjnosti pa očka Orniĝ ne poznajo. To so dokazali v pravdah proti Kahlbergu, proti „Slovenskemu gospodarju“, proti dr. A. Brumnu, proti Aleksandru Pintariću i. dr. Očka Orniĝ so najmilejši, najljubeznivejši, najprizanesljivejši in najplemenitejši gospod celega Štajerja. Samo eno pego, en madež, eno napako, rekli bi skoraj „Schönheitsfehler“ imajo. Sedaj namreč trdi „Štajerc“, Orniĝov list, da je g. I. Križman, prejšnji prijatelj in zaupnik Orniĝov, največji lump, lopov, lažnik, falot, pankert itd. itd., ker v „Slovenskem Štajercu“ nekatere manj hvalevredna dejanja g. Orniĝa tako neusmiljeno razkrinkuje in raznaša! Res, to je žalostno, to je usodno! Mi smo pa taki čudaki in verni Tomaži, da baš to verujemo in kot resnično smatramo, kar g. I. Križman sedaj v „Slovenskem Štajercu“ o Vas in Vaših čednostih piše, dočim je bilo ono, kar je on svoj čas po Vašem naročilu o nas in naših rodoljubih pisati moral, sama laž. Sicer se pa držimo izreka: S kom se bratiš, tak si. Vi si nečastnega moža niste vzeli za zaupnika in zaveznika oziroma urednika „Štajerca“. Jako nehvaležno je torej od Vas in Vaše stranke, če gospoda I. Križmana sedaj grdite in blatite.

G. Križmana pa prosimo, naj vendar miruje; te krute igre naj bode dovolj! Saj so očka Orniĝ že itak precej trudni in nervozni! Moj Bog, koliko pravd in tožb so že „gvinili“.

Politični pregled.

— Iz deželnih zborov nimamo zaznamovati nič posebnega. V moravskem je galerija demonstrirala za splošno volilno pravico; ti boji so bili potem premeščeni na ulico, kjer je prišlo do viharjih prizorov. — V koroškem se je pokazala nemško-katoliška stranka kot nasprotnico Slovencev in kot ozko prijateljico nemške ljudske stranke, ki gazi na najkrivičnejši način pravice Slovencev. — V istrskem teptajo lahoni vse pravice slovanskega jezika. Hrvatska in slovenska manjšina je skrajno ogorčena napram Italijanašem. — V šlezijskem deželnem zboru hočejo nemški poslanci na vsak način preprečiti nameravane slovanske paralelke na učiteljskih v Opavi in Tešinu. V včerajšnji seji so podali nujni predlog, češ, da nemško prebivalstvo nima nikakega upanja do slovanskih tečajev, in da naj zato nemudoma vlada poišče drugo pot, kako hoče ustreči potrebi slovanske učiteljske izobrazbe. Nujni predlog je bil sprejet.

— Ogrski državni zbor se je zopet zbral, vendar je malo upanja, da bi prišel do resnega dela. Ministrski predsednik grof Tisza hoče izvojevati premembo opravilnika v državnem zboru, a temu se bo opozicija grozno upirala.

Rusko-japonska vojna.

Zanosno povelje vojskovodje ruske armade, Kuropatkina, izraža vso silo in samozavest ruskega naroda, ki zre zaupljivo v bodočnost v trdni nadi, da zasine v kratkem zmagoslavna luč ruskega orožja. V svojem armadnem povelju govori najprej o dosedanjem teku vojne, hvali svoje junaške borilce ter nadaljuje: „Sedaj je napočil od vse armade zaželjeni trenotek, stopiti proti sovražniku v ofenzivo. Prišel je čas, da Japonce prisilimo, da se pokore naši volji, zakaj vojna sila mandžurske armade je močna dovolj, da preidemo v ofenzivo. Vendar pa si morate biti neprestano v svesti, da je za zmago nad močnim in hrabrim sovražnikom treba ne le številnih vojev, marveč zlasti krepke odločnosti vseh šarž, od najnižjega do najvišjega. Kakršne koli žrtve boste tudi morali darovati na oltar domovine, navdaja naj vas ena edina zavest, kako važna je zmaga za Rusijo. Spominjajte se zlasti, kako potrebno je, da osvobodimo svoje brate v Port Arturju, ki že sedem mesecev drže trdnjavo, ki se je zaupala njihovi obrambi.

Vojaki! Naša armada, močna vsled edinstva s carjem in vso Rusijo, je izvršila v vseh vojnah velika junaška dela za domovino in si pridobila pri vseh narodih zasluţeno slavo. Spominjajte se vsak hip, da je vam carjeva volja zaupala obrambo časti velike Rusije in njenih pravic v daljnem Vztoku. Zavedajte se vsak trenotek, da je v vaših rokah obramba časti in slave celokupne ruske armade. Presvetli vladar ruske države moli z vso Rusijo za vas in vas blagoslavlja! Okrepčani po ti molitvi za nove junaške čine, moramo prepričani o važnosti svoje naloge, brez strahu in bojazni stopiti v ofenzivo s trdno voljo, do konca izpolnjevati svojo dolžnost, ne da bi štedili svoje krvi in življenja! Bog bodi z nami!“

Skoraj istočasno je japonski cesar poslal oklic na svoj narod, ki se glasi strahovito klavirno. Vidi se, da so se Japonci začeli zavedati

svoje blazne pohlepnosti in svojega norega čina, da so se zapletli v boj z velikim slovanskim carjem. Kes se jim je vgrizel v dušo in dobro slutijo, da se bliža čas obračuna, ko zavihti usoda svoj krvavi meč nad japonsko zemljo. Oklic slove: „Od začetka vojne sta dokazali naša vojska in naše brodovje visoko udanost in spretnost, in ker uradniki ter ljudstvo v složnosti sluša naša navodila, smo korak za korakom imeli zaznamovati vedne uspehe. Vkljub temu so končni uspehi še daleč. Resno upam, da nam bo odkrita narodna zavest omogočila končno doseči cilj.“

Iz Port Arturja prihaja poročilo, da ne bodo Japonci z izstadanjem nikdar prisilili portarturske trdnjave, da bi se udala, ker so zaloge živil v Port Arturju ogromne, in ker Kitajci ne prestano dovažajo v trdnjavo novih živil. V Port Arturju se nahaja samo še 96 žensk, ki vse delujejo pri „Rdečem križu“ v pomoč ranjencem. Portartursko posadka šteje še 23.000 vojakov in 16.000 mornarjev.

Ruska vlada objavlja, da so v noči med 5. in 6. oktobrom štiri japonske divizije skupno z brodovjem zopet napale Port Artur. Napad je bil odbit. Rusi so vzeli Japoncem deset velikih oblegovalnih topov. — Dne 9. t. m. je japonska armada navalila na nekaj manj važnih pozicij na gori lĉan. Ljut ogenj iz ruskih topov je Japonce prisilil, da so se morali umakniti; izgubili so ogromno število svojega moštva.

Japonska brežna oklopnica „Heijen“ je trčila 18. septembra v Golobjem zalivu na mino in se potopila. Od posadke 311 mož sta se rešila samo dva podčastnika in dva moža, vsi ostali so utonili. Japonci so dosedaj tajili to izgubo, a jo zdaj priznajo.

Rusko baltiško brodovje, ki odhaja sedaj na daljni Vztok nad Japonce, obsega 8 oklopnic z 32 težkimi 100 srednjimi in 400 brzostrelnimi topovi ter 5400 mož. Tri oklopnice preplavajo po 18 morskih milj v eni uri. Križark gre 6 z 92 srednjimi in 128 brzostrelnimi topovi, ki vozijo po 17 do 20 milj na uro. Posadka šteje 2400 mož. To brodovje obsega tudi več velikih torpedov, ki vozijo po 21 do 29 milj na uro.

Ruska armada v Manĉuriji je začela v ponedeljek v široki fronti v smeri Sinmintin-Mukden-Funšun-Jintao prodirati proti jugu. Japonska konjenica se je na celi črti umaknila. Iz Rusije dohaja vsak dan 12 do 15 z vojniki prenapolnjenih vlakov v Mukden. Iz Tokija se brzojavljaja, da so ruski voji prekoračili reko Hun in z vso silo navalili na japonske pozicije. Dne 9. t. m. so zavzeli po ljutem boju utrjeno japonsko stališče pri Panjipu. Proti japonskemu generalu Kurokiju prodira sedem ruskih divizij. Japonci so se morali pred desetkratno rusko premočjo najprej umakniti, a so potem zopet zavzeli prejšnja svoja mesta.

Velika bitka se je začela pri Jantaju; izid se odloči šele čez nekaj dni. Prvi naval se je Rusom posrečil; levo krilo Kuropatkinove armade je posebno močno.

Iz Tokija se poroča: Bitka pri Jantaju je v torek trajala celi dan pozno v noč in se v sredo še nadaljevala. Dosedaj se bitka še ni odločila. Rusi imajo pri Tajcinu nasproti desnemu japonskemu krilu zbrano veliko in močno armado, vendar pa se v Tokiju domneva, da se Rusom ne bo posrečilo obiti japonskih pozicij.

Iz Mukdena se poroča: V torek popoldne je divjal na celi črti ljut boj. Japonci so se polagoma umaknili proti jugu. Opoldne so Rusi prešli po peturnih artilerijskih pripravah v gostih strelskih črtah k napadu. Japonci so se na krilu jeli jadrno umikati, dočim so se v centru trdovratno borili in se pri Jantaju upirali z divjo odločnostjo. Boj se je končal ponoči.

Rusi so na več pozicijah vrgli sovražnika do jantajskih rudokopov. Desno japonsko krilo se je umaknilo več kilometrov južno od Jantaja, dočim se skrajno levo krilo sedaj še drži, a se bo moralo, kakor se kaže, takisto umakniti.

London, 13. oktobra. Bitka med Liaojanom in Mukdenom ki se je pričela v nedeljo, traja še vedno.

Šangaj, 13. oktobra. Reuterjev urad poroča, da je rusko-portartursko brodovje hotelo ulti iz luke dne 1. oktobra, a je to preprečilo japonsko topništvo. „Retvizan“ je hudo poškodovan.

London, 13. oktobra. Kuroki poroča, da je ponesrečil Kuropatkinov načrt, obiti japonsko desno krilo.

Berolin, 13. oktobra. „Kreuzzeitung“ poroča iz Peterburga; Kuropatkin je s svojim prodiranjem naprej storil jako drzen korak. Japonski marš proti Mukdenu grozi, da v gorah se bojuje ruske kore odreže od glavne sile.

Listnica uredništva.

Potrajamo, da ni g. F. Cvetko, učitelj pri Sv. Andražu v Slov. gor., pisal lani nikakih člankov proti g. nadzorniku, Dreflaku, česar ga je dolžil nek stanovski tovariš. To obdolžitev je moral dotičnik že enkrat kot izmišljeno in neresnično pred sodiščem preklicati.

Gospodu dopisniku na Ponikvi. Pritrajamo popolnoma vašim nazorom, da si vašega zadnjega dopisa nismo objavili; ker nam to prepoveduje prostor, in ker nečemo paliti še bolj že itak strastnega in pogubnega prepira. Upamo in želimo, da nam bo mogoče v slogi združiti vse narodne sloje. To bodi pot dela in napredka. Zdravi!

Loterijske številke.

Gradec, 8. oktobra 1904: 54, 50, 17, 41, 40.
Dunaj, „ „ „ 9, 27, 35, 20, 47.

ZAHVALA.

Povodom bridke izgube, ki naju je zadela ob smrti ljubljene, nepozabnega sina

Antona Dedič

bivšega osmošolca na celjski gimnaziji

nama je došlo toliko dokazov iskrenega sočutja, da se čutiva dolžna, izreči za nje najiskrenjšo zahvalo.

Posebno se pa zahvaljujemo prečastitemu gosp. dekanu Fr. Dovniku za večkratno duševno tolažbo, istotako tudi častitima gg. kaplanoma Rud. Krener in Davorin Petelinšek; cenjenemu učiteljsstvu, nadalje gg. uradnikom c. kr. okr. sodišča, c. kr. davkarije in knezoškofijskega grajskega oskrbnistva in njih damam, gg. tržanom gornjegrajskim in njih soprogom, Bočanom in okoličanom za spremstvo milega pokojnika zadnji poti.

Nadalje še celjskemu slovenskemu dijaštvu, bočkim mladencem in mladenicem, otoški mladini in vsem darovalcem vencev za iste, kakor tudi „Pevskemu društvu gornjegrajskemu“, pomnoženemu po nekaterih članih „Kamniške Lirice“ za ginitivo petje — presrečna hvala!

Tužnega srca se še posebej zahvaljujemo sosedom, kateri so naju tolažili v boleznih in nama pomagali pri postrežbi rajnemu, kakor sploh vsem, ki so nama na ta ali oni način olajševali najino žalostno stališče. Bog plati vsem!

V Bočni pri Gornjemgradu, 6. oktobra 1904.

(448) Nadučitelj Dedič in soproga.

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovce in strelece po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokrese, sprejema vsakovrstna popravila ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskuševalnici in od mene preskušene. — Ilustrovani ceniki zastoj. (213) 20-19

„Slovenski Štajerc“

radikalno narodni list

ki zastopa koristi štajerskih in koroških Slovencev, izhaja na 16 straneh vsakih štirinajst dni v Kranju in stane 2 kroni na leto.

„Kmetijsko društvo“ v Rečici ob Savinji
sprejme takoj vestnega

trgovskega pomočnika

mešane stroke.

Plača po dogovoru.

(445) 1

(452) 1

E 455/4.2

Dražbeni oklic.

Vsled sklepa z dne 4. okt. 1904, št. 455/4.5
se prodaja na javni dražbi v hotelu „pri kroni“

**kompletno hotelsko,
sobno in gostilniško pohištvo.**

Predmete si lahko vsak ogleda dne 24. oktobra 1904 od 7. do 8. ure dopoldne v hotelu „pri kroni“.

Okrajna sodnija v Šoštanju, oddelek II.
dne 11. oktobra 1904.

Služba distriktnega zdravnika v trgu Vransko pri Celju

se odda. — Plača obstoji iz deželne subvencije letnih 540 K in 1% občinske priklade okoli 220 K, skupaj 760 K. Zdravljenje ubožcev se iz okrajne blagajnice posebej honorira in je sedaj pavšalirano na 560 K. Distriktni zdravnik more prevzeti tudi opravke sodnega zdravnika. Razun sposobnosti po § 15. postave od 23. junija 1892, dež. zak. št. 35 se zahteva temeljito znanje slovenščine. Ponudbe je poslati do 15. novembra 1904 **zdravsko-distriktnemu odboru na Vranskem.**

(447) 3—1

Schwentner, načelnik.

(439) 2-2

Večje in manjše stavbene prostore

ima naprodaj

Franc Confidenti, Sovodna p. Celju.

Dva učenca

s primerno šolsko izobrazbo se sprejmeta takoj
v trgovino z mešanim blagom pri

Adalbertu Globočniku v Žalcu.

(453) 3—1

Gostilna

se da v najem ali na račun. Zraven se
nahajajo njive, vrti in travniki. — Naslov
se izve pri upravnistvu „Domovine“ v Celju.

(444) 1

Hiša s trgovino

poleg farne cerkve Sv. Lenarta v Zabukovju se
vsled preselitve takoj pod najugodnejšimi pogoji
in zelo nizki ceni prodaja, oziroma dá v najem.

Več pove **Val. Weber**, nadučitelj tam.

(446) 1

Skladiščar (Magaziner)

slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi
zmožen, srednje starosti, samec, ki razume tudi
boljša ključavničarska dela, se sprejme takoj pri

železnarni A. Pogačnik, Ruše pri Mariboru.

(450) 3—1

SLOVENSKA TVRDKA.

SLOVENSKA TVRDKA.

Vincenc Camernik, kamnoseški mojster

Nova ulica 11. **CELJE** Nova ulica 11.

priporoča svojo do **200 komadov**
broječo zalogo

grobni spomenikov

iz različnih mramorjev, granita in si-
jenita od preprostega do najfinejšega
izdelka, po konkurenčnih cenah.
Priporoča se tudi preč. duhovščini za
izdelovanje umetnih cerkvenih, v to

stroko spadajočih del, kakor oltarjev,
prižnic, obhajilnih miz itd. Izvršuje
tudi vsa stavbena dela.

**Priznana točna
in solidna postrežba.**

(345) 15-12

Naprodaj.

Po prav nizki ceni se prodaste v trgu Sevnici dve
skupaj spadajoči

hiši

z malim vrtom in lepim prostorom pred hišo. Obe hiši ste
jako pripravni za kakega obrtnika (rokodelca). V pritličju
večje hiše je starodavna kovačnica tik okrajne ceste pri
vходу v trg.

K hiši spadate dve njivi, gozd in travnik v meri
3469 m². Ena njiva je lep stavljen prostor. Cena 4800 K.
Gotovega denarja je treba polovico; druga polovica ostane
lahko na hiši.

(433) 3—3

Natančneje se izve pri upravnistvu „Domovine“.

Divji kostanj

kupuje po najvišji ceni

Josip Matič, trgovec špecerijskega blaga
(451) v Celju, Kolodvorske ulice št. 7. 2—1

Pianino

(442) 2-2

dobro ohranjen, je po ceni naprodaj.
Vpraša se pri gosp. Južna, Sv. Jurij ob Taboru.

Postrežba točna
in solidna!

Cene nizke!

(441) 2 Kdor želi biti postrežen z dobrim
blagom po solidnih cenah, naj
se obrne na že dolgo obstoječo
znano tvrdko

Josip Hočevnar

Kolodvorska ul. 5 **Celje** Kolodvorska ul. 5

katera izdeluje vsakovrstne obleke
po najnovjšem kroju.

Velika zaloga tu- in inozemskega blaga.

Bogata izber narejenih oblek za
gospode, dečke in otroke, kakor
tudi najfinejših

zimskih sukenj, ulstrov, pelerin in havelokov.

Postrežba točna
in solidna!

Cene nizke!

Slav. občinstvu

priporočam svojo bogato zalogo raznovrstnih

peči, štedilnikov,

raznovrstne posode, kotlov za kuhinje in za
kuhanje žganja.

Velika izber nagrobnih križev

Raznovrstni poljedelski stroji posebno pa slamoreznice.

Za jesensko gnojenje priporočam Tomaževo žlindro.

Navodila zastonj! Navodila zastonj!

Trgovina z železnino „Merkur“, P. Majdič.

ZVEZNA TISKARNA

V CELJU

Schillerjeva ulica 3

se priporoča p. n. občinstvu za vsakourstno izvrševanje tiska v najnovejši in najelegantnejši obliki ter raznovrstnih barvah. Izdeluje

knjige, brošurice, časopise, diplome, vabila, letna poročila, prospekte, vstopnice, cenike, dekrete, plakate, vožne liste, mrtvaške liste, vizitnice, kuverte s firmo, tabele za urade itd.

Ker je opremljena z najmodernejšimi stroji in z motornim ozir. električnim obratom kakor tudi preskrbljena z velikim številom najrazličnejših črk in okraskov, prevzema vsa dela po konkurenčnih cenah, ki jih izvršuje okusno in solidno.

Knjigoveznica

izvršuje vsa knjigoveška in galanterijska dela, bodisi preprosta kakor tudi najfinejša trdno in okusno. Ker je knjigoveznica preskrbljena z vsemi najnovejšimi stroji največje sestave, sprejema ter ceno in kar najhitreje izvršuje tudi največja naročila.

